

כלים
פרק כ"ג

מדוכה הגדית - מכתשת העשויה במדוי. לוקחים חתיכת עץ גדרולה עבה ואורכה, וחוקקים במין מכתשת באמצעה, ורוכבים עליה מכאן ומכאן וכותשים. ולפיכך יש עליו תורה מרכב.

עבית טפיין של גמל - פרוגום "בכר הגמל" (כלחיטת ל"ה נד) "בעביטה דגמללא". טפיין של סוס - אווף שעיל הסוס בלשון משנה טפיין שמו, ושל גמל עביט שמו, ושל נאה אווף שמו – כל אחד שמו עליו. וכולן מרכב ההן, אלא שיש מהן שפעמים עשוין לישב עלייהן.

רבי יוסי אומר: אף טפיין של סוס טמא ממשום מושב, מפני שעומדין עליהם בקומפון.

טפיין של סוס טמא מושב - אין טמא מרכב אלא המყיד לריכבה בפיטוק רגליים, ואני עשוילו לישיבת הכלל.

בקונפון - שדה ששוחקים שם המלכים, ורגלים לשבת על הטפיין של סוס לראות בשחוך הפלך, הילך טמא מושב. קונפון – שדה, בלשון לעז קנפו. ואין הכלחה ברבי יוסף.

אבל אווף של נאה טמא.

אבל אווף של נאה טמא - הרמב"ם פירש: טמא מושב. ותנא קמא קאמר לה, דפליג אתפיין של סוס, ומורה באוף של נאה שהוא טמא מושב.

ונרומי פירשו: אבל אווף של נאה טמא מושב. ורבי יוסף קאמר לה, דמורה לתנא קמא באוף של נאה שאינו מყיד אלא לריכבה.

כלים
פרק כ"ג

א) הבדור והאימום והקמייע והתפילין שנקרוען, הנוגע בהן טמא, ובמה שבתוכו טהור. הבדור – פלוט"א בלווע.

והאימום – דפוס של מנעל. וכל אלו חיצוניים עור ומלאין מבפנים שייער או מוכין. והקמייע והתפילין – יש ברוח הקבטים של עוז פרשיות כתובות בקהל. ובמה שבתוכו טהור – אם נתמם אחת מאלו במת ואמר כן נקרוע, ונגע אחד בפה שבתוכו, טהור, לפיכך מה שבתוכו חיבור להן, ואין מה שבתוכו טמא כמזהן.

האוף שנקרוע, הנוגע במה שבתוכו טמא, מפני שההפר מחברו.

האוף – כמו אווף.

הנוגע במה שבתוכו טמא – אם נתמם האוף במת, כשם שהנוגע בו טמאי, כן הנוגע בפה שבתוכו טמא.

מפני שההפר מחברו – ועוושהו אחד זה שבפניהם עם החיזון.

ב) אלו טמאין ממשום מרכב: זריז האשקלוני, ומדוכה הגדית, וubit טפיין של גמל, וטפיין של סוס.

זריז האשקלוני – חגורה רמחה שבזה חובשים את סבבמה. פרוגום "זניחוש את חמورو" (כלחיטת כ"ג) "זיריז". ובאשקלון עושים אופן של עץ, וקרויין זריז אשקלוני על שם מקומן.

כלים פרק כ"ג

ג מה בין מרכיב למושב? מרכיב חלק מגען
ממשאו, ומושב לא חלק מגען ממשאו.

חלק מגען ממשאו - דנושא מטמא בגדים,
ואין נוגע מטמא בגדים.

פפיה של חמור שהוא יושב עליה, טהור.
פפיה של חמור - עצים שנוחנים על גב
החמור לחבר ולקשור עליהם הפשא, ואין
ראויין לא לרכיבם ולא לישבנה.

שינה בה את הנקבין, או שפירצנו זה לתוכה
זה, טמאה.

שינה את הנקבים - דברינו נקבין נוותן
מקום לאדם לישב שם.

או שפירצנו - שהסיקם ממקומם, וננתן זה לצד
זה.

ויש מפרשים: פפיה של חמור טהורה לפי שאין
ברחבה טפח, וכל שאין ברחבה טפח לא חי
ליישב, וכשהשינה את הנקבים, דמיינו שהחביב
מקום המושב, או שפירצנו ונעשה מקום המושב
רחב טפח, טמאה.

ד המיטה והכבר והכסת של מת, הרי אלו
טמאין מדרס.

המיטה והכבר והכסת של מת - אף על גב
דמת אינו מטמא מדרס, והנה למאת עשוין ולא
ליישב עליוון, אפילו כי טמאים מדרס, מפני
שהנשימים יושבות עליוון ומכוכות את מתיהם.

כסא של כליה, ומשבר של חיה, וכסה נשל
כובס שהוא כורם עליוו את הפלים - אמר רבי
יוסי: אין בהם מושום מושב.

ומשבר של חיה - מושב האשה היולדת. "על
האבניים" (סמות לה טו) מתרגמינן "על מתרגרא".

שהוא כורם עליוו - גרשינן. קלומר: מקלפל
ומתקן שם את הבגדים.

אמר רבי יוסי אין ביהן מושום מושב -
ומתניתין דפרקין דלעיל דתנן "כסא של כליה
שניטלו חיפינו", דמשמעה קא לא ניטלו חיפינו
טמא, פלייגא אדרבי יוסי. ואין הכלכה כרבבי יוסי.

כלים פרק כ"ג

ה החרם טמא מפני הזוטן.

החרם - לשון (קהלת ז' ט) "מצודים וחרמים" –
ראשת עשויה מחוטים נקברים זה בזה, ובו
נקברים נקברים, אלא שיש מעט במתניתית בראשת
שהיא ארגז קבגד, וקרוי זוטן. וברשות כולה
מקבלת טומאה מפני הארגז כבגד שבטחתה.

השרותות והמכמרות והمعدף והפלצור
ומצדדות הספרין טמאין.

השרותות והמכמרות - מיני מצודות, שאידין
ביהן מיות ועופות ודגים.

معدף - הצעירין שאידין עופות מביאין ליח' של
יעץ, ומיניהם פתח הלוות חיטין או פתיתים,
ונקער באה לאוכל אותו ונופל בדרכ עליון וגנתקפס.

פלצור - מין מצודה של עץ.

הספרין - הפטותמים וסתוקרים את הפטים, לשון
(כלחmitt ט' ז) "וישקרו מעינות תהום".

טמאים - מקבלים טומאה אם נגעו במת או
שרץ.

והאקוון והרטוב והבלוב טהורין.

אקוון - סל שאידין בו דגים.

רטוב - סל שאידין בו עופות.

בלוב - עשוי מנצרים של ערכבה קלופה או
מגמי, ויש חלל באצבע או פחוות בין נצר לנצר,
ומיניהם שם עופות. וקוראים לו בלען גבאי'ה,
ובמקרה (יימיה ט' ט) "בלוב מלא עוף".

